

Bijlage VMBO-GL en TL

2016

tijdvak 2

maatschappijleer 2 CSE GL en TL

Bronnenboekje

tekst 1

Dit moet u weten over het Groningse gas en de bevingen

Sinds 1963 heeft de gasvoorraad in de Groningse bodem de Nederlandse Staat 265 miljard euro opgeleverd. De opbrengsten van het gas waren dan ook een belangrijke inkomstenpost op de Rijksbegroting.

Door de gaswinning kunnen bodemdalingen ontstaan. Hierdoor kunnen er aardbevingen voorkomen. Met die aardbevingen hebben de Groningers het helemaal gehad. De schokken zorgen voor schade aan de huizen, maar leiden ook tot stress en slapeloze nachten, zeggen de Groningers. De provincie Groningen en bewonersorganisaties hebben verantwoordelijk minister Henk Kamp (Economische Zaken) opgeroepen de gaswinning drastisch te verlagen naar 30 miljard kuub voor 2015.

naar: www.nu.nl van 25 juni 2015

tekst 2

Gaskraan Groningen verder dicht

De Groningse gaswinning wordt dit jaar met bijna een kwart verlaagd ten opzichte van de geplande hoeveelheid gas. Minister Kamp van Economische Zaken maakt volgens bronnen in Den Haag deze week bekend dat er niet 39,4 miljard kuub gas uit het door aardbevingen getroffen gebied zal worden gehaald, maar 30 miljard kuub.

Deze hoeveelheid betekent voor de schatkist een tegenvaller van miljarden euro's.

Vorig jaar was de gasproductie ongeveer 54 miljard kuub. Hoe hoger de productie, hoe groter de kans op aardbevingen. Daarom is de druk op minister Kamp toegenomen om de gaswinning zo veel mogelijk te verminderen.

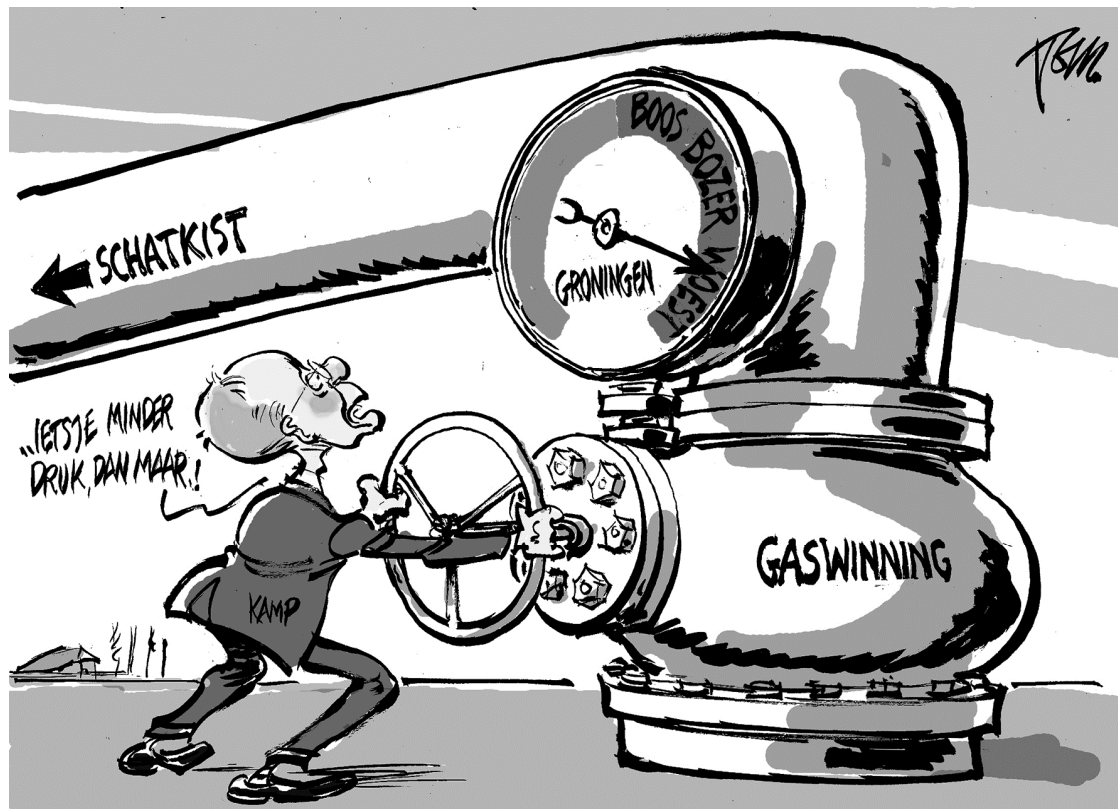
Minister Kamp heeft daar steeds tegen ingebracht dat Nederland in de winter over genoeg gas moet beschikken om geen kou te lijden.

Daarnaast zijn er met kopers van het gas langjarige contracten afgesloten die nagekomen moeten worden.

Actiebewegingen zoals de Groninger Bodem Beweging (GBB) en Schokkend Groningen vinden de vermindering van de gaswinning naar 30 miljard kuub nog steeds erg weinig. Wat Milieudefensie betreft is 'nu terug naar 30 een begin, maar het kan veel en veel sneller'.

naar: www.volkskrant.nl van 22 juni 2015

afbeelding 1

Minister Henk Kamp zegt: “ietsje minder druk, dan maar!”

bron: www.tomjanssen.net

tekst 3

Groninger Bodem Beweging

Het doel van de Groninger Bodem Beweging is zich meer gaan richten op veiligheid van de inwoners. De doelgroep is inmiddels uitgebreid van mensen met daadwerkelijke schade, naar alle Groningers. Zelfs tot ver over de Nederlandse grenzen komt de Groninger Bodem Beweging in het nieuws om de problematiek onder de aandacht te brengen!

naar: www.groninger-bodem-beweging.nl van 20 juli 2015

tekst 4

Bewoner Noord-Groningen: 'Zet die gaskraan maar open'

Een afwijkend geluid uit het hart van het Groningse bevingengebied. Bewoner Erik Visser stelt dat de gaskraan zo wijd mogelijk moet worden opengezet. Want pas als de gasvoorraad onder de grond op is, komt er een einde aan de bevingen.

“Ik hoor iedereen hier in de provincie over een vermindering van de gaswinning, maar daar ben ik het helemaal niet mee eens. Dan duurt het nog 40 jaar voordat de bevingen stoppen en blijven we bezig met het repareren van het huis.”

Hij mist in alle discussie de (veelgeroemde) nuchterheid van de Groningers.

naar: www.ad.nl van 21 februari 2015

tekst 5

Volgens cijfers van de provincie levert de gaswinning Groningen 5.500 banen extra op. Dankzij de gaswinning is er in Groningen in het verleden ook extra geïnvesteerd en zijn er bedrijven naar Groningen gekomen.

naar: www.volkskrant.nl van 18 januari 2014

tekst 6

Kamp maakt excuses naar Groningers

Minister Kamp heeft maandag bij RTV Noord zijn excuses gemaakt aan de Groningers. Het kabinet erkent dat er de afgelopen jaren bij de gaswinning in Groningen te weinig aandacht is geweest voor de veiligheid van Groningers.

Kamp reageerde daar op het vorige maand verschenen rapport van de Onderzoeksraad voor de Veiligheid (OVV) naar de gaswinning in Groningen. De OVV kwam tot de conclusie dat het ministerie van Economische Zaken en instellingen die bij de gaswinning betrokken zijn vooral oog hadden voor het financiële belang van de gaswinning, maar te weinig keken naar risico's voor de Groningers. Maandag zei Kamp: “Het spijt mij zeer dat de veiligheidsbelangen van de Groningers niet de aandacht kregen die ze verdienden. De veiligheid staat nu voorop en ik zal er alles aan doen om de verbeteringen waar de Groningers terecht om vragen, te realiseren.”

naar: www.gic.nl van 2 maart 2015

tekst 7

Welke alternatieven zijn er voor gaswinning Groningen?

Minister Kamp gaat de komende maanden onderzoeken hoe de gaswinning in Groningen vanaf 2016 verder omlaag kan, zodat de kans op aardbevingen verder vermindert.

Een mogelijkheid is om meer gas te importeren uit het buitenland.

Daardoor wordt Nederland minder afhankelijk van 'Groningen', maar tegelijk afhankelijker van de voorwaarden die anderen stellen.

Kamp zegt dat er eigenlijk maar twee landen zijn die gas aan Nederland zouden kunnen leveren. Dat zijn Noorwegen en Rusland "en dan houdt het wel zo'n beetje op".

Een probleem bij het halen van gas uit Noorwegen of Rusland is dat de fornuizen en cv's van 7 miljoen huishoudens in Nederland zijn afgesteld op het gas uit Groningen. Dat betekent dat als het gas uit Noorwegen of Rusland wordt gehaald alle installaties moeten worden aangepast, wat een dure grap zou zijn.

naar: nos.nl van 23 juni 2015